

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İmaj Algısının Değerlendirilmesi

Evaluation of Nursing Image Perceptions among Students in Faculty of Health Sciences

Şerife Naz Bozdoğan[✉], Büşra Demirci[✉], Erdal Ceylan[✉], Bahar Vardar İnkaya[✉]

öz

Amaç: Bu araştırma sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin hemşirelik mesleki imaj algısının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan bu araştırmanın örneklemi Odyoloji, Beslenme-Diyetetik ve Fizyoterapi-Rehabilitasyon bölümlerinde eğitim gören 120 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında demografik verilere yönelik sorular ve hemşirelik imajına yönelik ifadelerden oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzdelik hesaplamalar ve Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin büyük çoğunluğu hemşirelik mesleğinin saygın, profesyonel ve değerli bir meslek olduğunu ve hemşirelerin en az lisans düzeyinde eğitim almaları gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmı hemşirelik mesleğinin sadece kadınlara özgü bir meslek olmadığını; hemşirelerin bilgi seviyesinin de en az doktorların bilgi seviyesi kadar önemli olduğunu; ve hemşirelerin görevinin sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmekten ibaret olmadığını belirtmişlerdir. Fakat bunun yanında öğrencilerin yarıya yakınının hemşireleri doktor yardımcısı olarak gördükleri belirlenmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin neredeyse yarısının hemşirelerin doktor yardımcısı olduğunu ifade etmeleri dışında çalışmamıza katılan öğrencilerin algıladıkları hemşirelik imajının genel olarak iyi seviyede olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik imajı, hemşirelik, beslenme-diyetetik, odyoloji, fizyoterapi

ABSTRACT

Aim: This study was conducted in order to explore the image of nursing as perceived by audiology, nutrition and physiotherapy-rehabilitation students.

Method: The sample of this descriptive study consisted of 120 students studying in the departments of Audiology, Nutrition-Dietetics and Physiotherapy and Rehabilitation. The questionnaire form consisting of the statements about the demographic data and the image of the nursing image was used for data collection. Number, percentage calculations and Chi-square test were used for data analysis.

Results: Most of the students stated nursing as a respectable, professional and valuable profession and nurses should have at least undergraduate education. In addition, most of the students stated that the nursing profession is not only a profession specific to women; the knowledge level of nurses is as important as the knowledge level of doctors; and that nurses' duties are not merely to make injection and measure blood pressure. However, it was also determined that almost half of the students thought that nurses are doctors' assistants.

Conclusion: Apart from the fact that almost half of the students stated that nurses were doctors' assistants, the perceived nursing image of the students participating in our study was found to be generally good.

Keywords: Nursing image, nursing, nutrition-dietetics, audiology, physiotherapy

Received/Geliş: 30.07.2019
Accepted/Kabul: 26.01.2021
Published Online: 15.04.2022

Cite as: Bozdoğan ŞN, Demirci B, Ceylan E, Vardar İnkaya B. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin hemşirelik mesleği imaj algısının değerlendirilmesi. Jaren. 2021;7(1):10-18.

Erdal Ceylan

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
Bölümü, Ankara, Türkiye
✉ erdcyln.ec@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8614-806X

Ş. N. Bozdoğan 0000-0002-5889-8373
Ankara Gazi Üniversitesi Hastanesi,
Ankara Türkiye

B. Demirci 0000-0002-6270-8974
Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Karabük, Türkiye

B. Vardar İnkaya
0000-0002-9151-6795
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
Bölümü, Ankara, Türkiye

GİRİŞ

Hemşirelik, bilimsel bilgi ve beceri ile bireye, aileye ve topluma holistik bakım veren profesyonel bir meslektir ⁽¹⁾. Uluslararası Hemşirelik Konseyi (International Council of Nursing- ICN) hemşireliği; “Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruyan ve geliştiren, hastalık halinde iyileşme ve rehabilite etme sürecine katılan meslek grubudur. Hemşire ayrıca sağlık ekibinin tedavi edici ve eğitsel planlarını geliştirir ve uygulamaya katılır” şeklinde tanımlamaktadır ⁽²⁾. Hemşire verdiği bakım ile birey, aile ve toplumun sağlık düzeyini yükseltmeyi, hastalıkları önlemeyi, sağlığa yeniden kavuşturmayı hedefler ⁽³⁾.

Tarihsel sürece baktığımızda; geçmişte hemşirelik uygulamalarının tedavi ve hasta bakımı uygulamalarıyla sınırlı olduğu görülmektedir ⁽²⁾. Fakat günümüzde hemşirelik uygulama alanı genişlemiş ve yeni boyutlar kazanmıştır. Bu değişim ve gelişim hemşirenin yeni rollere yönelmesine yol açmıştır ⁽³⁾. Bu roller; bakım verme, eğitim, araştırma, yöneticilik, karar verme, hasta savunuculuğu, iletişim ve eşgüdüm sağlama, rehabilitasyon, tedavi, kariyer geliştirme, özerk ve sorumluluk sahibi olma ve danışmanlıktır ⁽⁴⁾.

Günümüzde hemşirelik bakımı, dünyanın her yerinde başarılı bir sağlık bakımının önemli bir belirleyicisi konumundadır. Ancak bu kadar önemli bir işlevi yerine getirmekle birlikte hemşirelik mesleği, hem toplumsal hem de mesleki imaj açısından da hak ettiği konuma gelememiştir ^(5,6). İmaj kavramı, bir kimsenin, bir topluluğun veya bir kurumun kendisi ile ilgili olarak başkalarında yaratmak istediği ya da bıraktığı izlenim olarak tanımlanmaktadır ⁽⁶⁾. Meslek imajı ise bir grubun toplum tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlerin yaygın biçimde kabul edilmesidir ⁽⁷⁾. Kalisch hemşirelik imajını “insanların hemşireler ve hemşirelik ile ilgili inançlarının, fikirlerinin ve izlenimlerinin toplamı” olarak tanımlamıştır ⁽⁸⁾. Meslekten ayrı düşünülmemeyen imaj, görünen ve gözlenebilen tüm ifade ve izlenimlerin, karşı tarafta oluşturduğu algılanma biçimi olarak ifade edilmektedir. Buna göre hemşirelik imajı, bireylerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüş ve tutumlarından oluşmakta ve toplumun mesleğe bakış açısından etkilenmektedir ⁽⁹⁾.

Son yıllarda gerçekleşen teknolojik ve politik gelişmeler sağlık sisteminin hizmet sunucularından birisi olan hemşirelerin rol ve işlevlerinde değişiklik meydana getirmektedir. Tedavi edici hizmetlerden

çok koruyucu hizmetlerin ön plana çıkması, hasta bireyden, sağlıklı birey ve ailesine yönelmeyi gerektirmektedir. Bu durum hemşirenin görev ve sorumluluklarını etkilemektedir. Özellikle bakım verici rolünün yanı sıra eğitici, danışman, karar verici, yönetici ve koordinatör rollerini ön plana çıkarmaktadır. Böylece hemşirelik mesleği geleneksel hemşirelik modelinden profesyonelliğe doğru bir süreç yaşamaktadır ⁽¹⁰⁾. Hemşirelik imajının olumlu yönde ilerlemesine yönelik bir başka gelişme de üniversitelerde yüksek lisans ve doktora eğitiminin gün geçtikçe yaygınlaşmasıdır. Son 30 yıldır hemşirelik teorisyenleri ve eğitimcilerinin katkılarıyla hemşirelik akademik bir disiplin olma yolunda hızla ilerlemiş, hemşirelik eğitiminin lise ve kolejlerden çok yükseköğretimde verilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Böylece hemşirelikte uzmanlık alanları ortaya çıkmış ve hemşirelik eğitimi lisansüstü düzeyde eğitim ve diploma veren bir bilimsel disiplin konumuna gelmiştir ⁽¹¹⁾. Ülkemizde 2014 yılı itibarıyla hemşirelik yüksek lisans programlarının sayısı 46’sı devlet, 12’si vakıf olmak üzere 58’e, doktora programlarının sayısı 18’i devlet, 3’ü vakıf olmak üzere 21’e ulaşmıştır ⁽¹²⁾. Dolayısıyla hemşirelik alanında yapılan bilimsel araştırma sayısında da bir artış söz konusudur. Bu araştırmalarla elde edilen kanıta dayalı bulguların hemşirelik uygulamalarına yansıtılması hemşirelik uygulamalarının niteliğinin artmasına, daha kaliteli bakım verilmesine, bilimsel bilgi birikiminin artmasına, çağın gereksinimlerini takip edebilmeye ve dolayısıyla hemşirelik imajının iyileşmesine katkıda bulunmaktadır. Çünkü hemşirelerin mesleki saygınlığının en önemli yollarından biri kanıta dayalı çalışmalar yapmaktır ⁽¹³⁾. Ülkemizde 2011 yılında çıkarılan hemşirelik yönetmeliği ve 2011 yılında çıkarılan “Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”te hemşireler daha profesyonel kabul edilmiş ve özel dal hemşirelerinin görev tanımları yönetmelikte yer almıştır. Bu da hemşirelik imajı ve hemşirelik mesleğinin saygınlığı için diğer bir önemli gelişme olmuştur ⁽¹¹⁾. Fakat Türkiye’de ve dünyada hemşirelik mesleği, sağlık ekibi içerisinde önemli bir yere sahip olmasına rağmen halen hak ettiği değeri ve saygınlığı kazanamamıştır ⁽⁵⁾. Toplum tarafından hemşireler sadece hastadan kan alan, tansiyon ölçen bireyler olarak bilinmektedir ve hemşirelerin üniversite eğitimi aldıkları toplumun çoğu tarafından bilinmemektedir ⁽¹¹⁾. Hemşirelerin farklı eğitim düzeylerinin olması ^(7,9), hemşirelerin amaç dışı roller üstlenmeleri, otonomi düzeyi, kan ve atıklarla yakından temas gerektiren bir meslek olması ⁽⁷⁾, ücret, diğer sağlık çalışanları tarafından görev ve sorumluluklarının yeterince bilinmemesi, iş koşulları,

mesleki risklerin fazla olması ve hemşirelerin medyadaki olumsuz tasviri (doktorun yardımcısı olarak gösterme, cinsel obje olarak gösterme) ^(7,8) gibi nedenler toplumdaki hemşirelik imajını olumsuz etkilemektedir ^(7,8). Bu nedenle de ülkemizde hemşirelik mesleği olması gereken konuma ve değere henüz ulaşamamıştır ⁽¹¹⁾.

Ülkemizde sağlık bilimleri fakültesi çatısındaki bölümlerde okuyan öğrencilerinin hemşirelik imaj algısı ile ilgili sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Yapılan bu çalışmalarda genel olarak algılanan hemşirelik imajının istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Kızılcık-Özkan ve arkadaşlarının 360 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada katılımcıların hemşirelik imaj algısının orta düzeyde olduğu görülmüştür ⁽⁹⁾. Ayaz ve Yaman'ın 370 sağlık çalışanı ile yaptıkları çalışmada sağlık profesyonellerinin çoğunluğunun hemşirelik mesleğinin statüsünü düşük olarak ve yarıdan fazlasının hemşireleri hekimin yardımcısı olarak değerlendirdikleri bulunmuştur ⁽¹⁾. Anadolu Sağlık Meslek Lisesinde öğrenim gören 908 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları diğer bir çalışmada çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik mesleği imajını olumsuz olarak algıladıkları belirlenmiştir ⁽¹⁴⁾. Sis Çelik ve arkadaşlarının 18 yaş üstü bireylerle yaptığı çalışmada da benzer olarak hemşirelik imaj algısının orta düzeyde olumlu olduğu görülmüştür ⁽¹⁵⁾.

Dünyada hemşirelik imajı değerlendirildiğinde hemşirelik mesleği ile ilgili olumsuz algıların olduğu görülmektedir ⁽¹⁶⁾. Endonezya ve İran'da yapılan çalışmalarda hemşirelerin hekimlerin asistanı olarak görüldüğü belirlenmiştir ^(17,18). Hırvatistan'da yapılan bir çalışmaya göre genel nüfus içinde hemşirelik mesleği ağır ve stresli, düşük ücretli ve saygı görmeyen bir meslek olarak algılanmaktadır ⁽¹⁹⁾. Amerika'da yapılan bir çalışmada da hastanelerde çalışan hemşirelerin mesleğe ilişkin algılarının olumsuz olduğu belirlenmiştir ⁽²⁰⁾.

Toplumdaki hemşirelik mesleki imaj algısı, hemşirelik mesleğini, meslek üyelerini, hemşirelerin meslekten aldıkları doyumunu, verdikleri bakımın kalitesini ve mesleğe bakış açılarını olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir ^(15,21). Hemşirelik imajını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve ortadan kaldırılması, olumlu etkileyen faktörlerin geliştirilerek sürdürülmesi açısından sağlık bilimlerine ait farklı bölümlerdeki öğrencilerin algıladıkları hemşirelik imajının değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Ülkemizde hemşirelik mesleği

imaj algısını değerlendirmek amacıyla hemşireler, hemşirelik öğrencileri ve toplum ile yapılmış çalışmalar olmasına rağmen hemşirelerle aynı ekibin içerisinde yer alan Odyoloji, Beslenme-Diyetetik ve Fizyoterapi-Rehabilitasyon bölümü öğrencileri gibi diğer sağlık bakım profesyonelleri ile yapılmış çalışmaya rastlanmamıştır. Buradan yola çıkarak bu araştırma odyoloji, beslenme-diyetetik, fizyoterapi-rehabilitasyon öğrencilerinin hemşirelik mesleki imajının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma ile geleceğin hemşireleri ile beraber aynı ekip içerisinde yer alacak sağlık bakım profesyonellerinin hemşirelik imaj algısı ortaya koyulacaktır.

Araştırma sorusu

Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin hemşirelik mesleki imaj algısı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Bu araştırma Nisan 2018 tarihinde Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Odyoloji, Beslenme-Diyetetik ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Odyoloji, Beslenme-Diyetetik ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde eğitim gören 201 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup örneklem büyüklüğünün sağlanabilmesi için her bölümden çalışmaya katılmayı kabul eden 40'ar kişi araştırmaya dahil edilerek çalışmanın örnekleme 120 kişiden oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında 3 tane demografik soru (doğum tarihi, bölümü ve ailede hemşire varlığı) ve literatür doğrultusunda hemşirelik imajına yönelik ifadelerden oluşan 14 maddelik anket formu kullanılmıştır ^(1,7,8,11,15). Öğrencilerden hemşirelik imajına yönelik ifadelerden her birine "Katılmıyorum", "Kararsızım" veya "Katılıyorum" ifadelerinden kendileri için en uygun olanı belirtmeleri istenmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmaya katılmayı kabul eden 120 öğrenciye araştırmanın ne olduğu, amacı, önemi ve veri toplama formları ile ilgili bilgi verildikten sonra kişisel

bilgilerinin gizli tutulacağı ve doldurdukları anketler ile kişisel bilgilerine araştırmacılardan başka kimsenin ulaşamayacağı konularında bilgilendirme yapılarak bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Daha sonra anket formları kendilerine verilerek doldurmaları istenmiştir. Çalışmanın yapılabilmesi için Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (Tarih:18.05.2018, No:20) ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından gerekli izinler yazılı olarak alınmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi SPSS 15.0 paket programında yapılmış olup tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerden sayı ve yüzdelik hesaplamalar ve Ki kare testi kullanılarak analiz yapılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın örnekleminin yalnızca bir kurumda öğrenim görmekte olan tek bir fakültenin öğrencilerinden seçilmiş olması araştırmanın temel sınırlılığıdır.

BULGULAR

Çalışmamıza Beslenme (n=40), Odyoloji (n=40) ve FTR (n=40) bölümlerinden toplam 120 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalamaları $19,92 \pm 1,09$ olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin %33,1'inin (n=39) ailesinde hemşire olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Öğrencilerin hemşirelik imaj algısına yönelik önermelere verdikleri cevaplar incelenmiştir. "Hemşireler, doktorların yardımcısıdır." önermesine öğrencilerin %45,8'i (n=55) "Katılıyorum" cevabını vermişlerdir. Yapılan ki kare testinde bölümler arası bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p=0.414$). Öğrencilerin %84,2'si (n=101) hemşireliğin profesyonel bir meslek

olduğunu ve %42,5'i (n=51) hemşirelerin çalışma koşullarının rahat ve kolay olduğunu düşünmektedir. "Hemşirelik kadınlara özgü bir meslektir." önermesine öğrencilerin %86,7'sinin (n=104) katılmadığı görülmüştür. Verilen cevapların oranları birbirine çok yakın olmakla birlikte öğrencilerin %35,8'i (n=43) hemşireliğin kolay iş bulma imkanı olan bir meslek olması nedeniyle seçildiği görüşüne sahiptir (Tablo 2).

Çalışmamızda "Hemşirelerin bakım verdikleri hastalarıyla iletişimleri iyidir." önermesine öğrencilerin yalnızca %33,3'ü (n=40) katılıyorum cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin %90'ı (n=108) hemşirelerin en az lisans düzeyinde eğitim alması gerektiği ve %95'i (n=114) hemşireliğin saygı duyulması gereken bir meslek olduğu konusunda hemfikirlerdir. Buna paralel olarak "Hemşirelerin görevi sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmektir." önermesine sadece 3 öğrenci katılıyorum cevabını verirken öğrencilerin %84,2'si hemşirelerin görevinin sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmekten ibaret olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %90'ının (n=108) "Hemşirelerin bilgi düzeyinin bir önemi yok, asıl bilgi doktordadır." önermesine katılmadıklarını ve neredeyse tamamı %92,5'i (n=111) hemşireliğin değerli bir meslek olduğunu ifade etmişlerdir (Tablo 2).

Çalışmamızda katılımcılara medyada hemşirelerin yansıtılış hakkındaki fikirleri de sorulmuştur. Öğrencilerin sadece %12,5'i (n=15) medyada hemşirelerin yansıtılışının gerçeklerle uyumlu olduğunu ifade etmiştir. Hemşirelik mesleği profesyonel açıdan bakıldığında değerli bir bilgi birikimi olan, hem teorik bilgi hem de uygulama bilgisini içeren önemli bir meslektir. Fakat çalışmamızda öğrencilerin %39,2'si (n=47) hemşireliği teorik bilgiden çok el becerisine dayanan bir meslek olarak ifade etmişlerdir (Tablo 2).

Hemşirelerin sağlık ekibi içerisinde hastalarla en fazla vakit geçiren sağlık ekibi üyesi olduğu bilinen bir gerçek olmasına rağmen öğrencilerin sadece %55,8'i "Hemşireler, hastalarla en fazla vakit geçiren sağlık çalışanlarıdır." önermesine katıldıklarını ifade etmişlerdir. Son olarak da "Hemşireler, mesleklerini yapmakta isteksiz kişilerdir." önermesine öğrencilerin %47,5'inin (n=57) kararsızım cevabını verirken, %45,8'i (n=55) ise bu önermeye katılmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin önermelere verdikleri cevapların tamamı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Bölüm	N	%
Fizyoterapi-Rehabilitasyon	40	%33.3
Odyoloji	40	%33.3
Beslenme	40	%33.3
Ailede Hemşire olma Durumu		
Evet	39	%33.1
Hayır	79	%66.9
Yaş Ortalaması	19.92 ±1.09 (Min:19, Max:27)	

Tablo 2. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Hemşirelik Meslek İmajına Yönelik Görüşleri

İFADELER	FTR				ODYOLOJİ				BESLENME				TÜM BÖLÜMLER			
	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)	Kararsız (n) (%)	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)	Kararsız (n) (%)	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)	Kararsız (n) (%)	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)	Kararsız (n) (%)	Evet (n) (%)	Hayır (n) (%)
Hemşireler, doktorların yardımcısıdır.	19 (47,5)	12 (30)	9 (22,5)	21 (52,5)	10 (25)	9 (22,5)	15 (37,5)	18 (45)	15 (37,5)	18 (45)	7 (17,5)	55 (45,8)	40 (33,3)	25 (20,8)		
Hemşirelik, profesyonel bir meslektir.	35 (87,5)	1 (2,5)	4 (10)	27 (67,5)	3 (7,5)	10 (25)	39 (97,5)	0 (0)	101 (84,2)	4 (3,3)	1 (2,5)	15 (12,5)				
Hemşirelerin çalışma koşulları rahat ve kolaydır.	3 (7,5)	22 (55)	15 (37,5)	4 (10)	25 (62,5)	11 (27,5)	1 (2,5)	22 (55)	8 (6,7)	69 (57,5)	43 (35,8)					
Hemşirelik, kadınlara özgü bir meslektir.	1 (2,5)	33 (82,5)	6 (15)	3 (7,5)	33 (82,5)	4 (10)	0 (0)	38 (95)	4 (3,3)	104 (86,7)	12 (10)					
Hemşirelik kolay iş bulma imkanları nedeniyle seçilmektedir	16 (40)	11 (27,5)	13 (32,5)	18 (45)	10 (25)	12 (30)	9 (22,5)	18 (45)	43 (35,8)	39 (32,5)	38 (31,7)					
Hemşirelerin bakım verdikleri hastalarıyla iletişimleri iyidir.	15 (37,5)	5 (12,5)	20 (50)	15 (37,5)	3 (7,5)	22 (55)	10 (25)	4 (10)	40 (33,3)	12 (10)	68 (56,7)					
Hemşirelik, saygı duyulması gereken bir meslektir.	38 (95)	0	2 (5)	36 (90)	0 (0)	4 (10)	40 (100)	0 (0)	114 (95)	0 (0)	6 (5)					
Medyada hemşirelerin yansıtışı gerçeklerle uyumludur.	5 (12,5)	15 (37,5)	20 (50)	8 (20)	8 (20)	24 (60)	2 (5)	8 (20)	15 (12,5)	31 (25,8)	74 (61,7)					
Hemşirelik, teorik bilgilerden çok el becerisine dayanan bir meslektir.	19 (47,5)	8 (20)	13 (32,5)	17 (42,5)	12 (30)	11 (27,5)	11 (27,5)	12 (30)	47 (39,2)	32 (26,7)	41 (34,2)					
Hemşireler en az lisans düzeyinde eğitim almalıdır.	35 (87,5)	1 (2,5)	4 (10)	36 (90)	1 (2,5)	3 (7,5)	37 (92,5)	2 (5)	108 (90)	4 (3,3)	8 (6,7)					
Hemşireler, hastalarla en fazla vakit geçiren sağlık çalışanlarıdır.	20 (50)	6 (15)	14 (35)	28 (70)	4 (10)	8 (20)	19 (47,5)	2 (5)	67 (55,8)	12 (10)	41 (34,2)					
Hemşirelerin görevi sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmektir	1 (2,5)	35 (87,5)	4 (10)	1 (2,5)	31 (77,5)	8 (20)	1 (2,5)	35 (87,5)	3 (2,5)	101 (84,2)	16 (13,3)					
Hemşireler, mesleklerini yapmakta isteksiz kişilerdir.	4 (10)	21 (52,5)	15 (37,5)	2 (5)	22 (55)	16 (40)	2 (5)	12 (30)	8 (6,7)	55 (45,8)	57 (47,5)					
Hemşirelerin eğitim düzeyinin bir önemi yok, asıl bilgi doktordadır.	3 (7,5)	35 (87,5)	2 (5)	1 (2,5)	35 (87,5)	4 (10)	2 (5)	38 (95)	6 (5)	108 (90)	6 (5)					
Hemşirelik, değerli bir meslektir.	36 (90)	0 (0)	4 (10)	38 (95)	0 (0)	2 (5)	37 (92,5)	3 (7,5)	111 (92,5)	3 (2,5)	6 (5)					

TARTIŞMA

Toplumdaki hemşirelik mesleki imaj algısı, hemşirelik mesleğini, meslek üyelerini, hemşirelerin meslekten aldıkları doyumunu, verdikleri bakımın kalitesini ve mesleğe bakış açılarını olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir. Buradan yola çıkarak farklı sağlık meslek bölümlerinde okuyan öğrencilerin hemşirelik mesleki imaj algısının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada öğrencilerin hemşirelik imaj algısının genel olarak iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin büyük çoğunluğu hemşirelik mesleğinin saygın, profesyonel ve değerli bir meslek olduğunu, hemşirelerin en az lisans düzeyinde eğitim almaları gerektiğini, hemşirelerin hastalarla en fazla vakit geçiren sağlık çalışanları olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin yine büyük bir kısmının hemşirelik mesleğinin sadece kadınlara özgü bir meslek olduğu, hemşirelerin bilgi seviyesinin önemli olmayıp doktorların bilgi seviyesinin daha önemli olduğu, hemşirelerin görevinin sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmekten ibaret olduğu, hemşirelerin çalışma koşullarının rahat olduğu ve hemşirelerin mesleklerini yapmakta isteksiz kişiler olduğu görüşlerine katılmamaları da öğrencilerin hemşirelik imaj algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Fakat hemşirelik mesleğinin doktorlardan ayrı profesyonel ve bağımsız bir meslek olmasına rağmen öğrencilerin yarıya yakınının hemşirelerin doktor yardımcısı olduğunu ifade etmeleri öğrencilerin hemşirelik mesleğine karşı olumsuz algılarından biri olarak karşımıza çıkmıştır. Literatür incelendiğinde hemşireler, erişkin bireyler ve sağlık bilimleri fakültesi bölümlerinde okuyan öğrencilerde yapılan çalışmalarda genel olarak hemşirelik imaj algısının orta ve düşük seviyede olduğu görülmüştür. Doktor, hemşire, hasta ve hasta yakınları olmak üzere 487 kişinin algıladıkları hemşirelik imajının değerlendirildiği bir çalışmada (2008) katılımcıların hemşirelik imaj algısının düşük olduğu belirlenmiştir ⁽⁸⁾. Ayaz ve Yaman'ın (2017) hemşire, hekim, eczacı, diş hekimi, diyetisyen ve fizyoterapistlerden oluşan 370 sağlık profesyoneli ile yaptıkları çalışmada da sağlık profesyonellerinin çoğunluğunun hemşirelik mesleğinin statüsünü düşük olarak değerlendirmişlerdir. Ayrıca yarıdan fazlasının hemşireleri hekimin yardımcısı olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir ⁽¹⁾. Anadolu Sağlık Meslek Lisesinde öğrenim gören 908 hemşirelik öğrencisi ile yapılan diğer bir çalışmada çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik mesleği imajı algısının olumsuz olduğu belirlenmiştir ⁽¹⁴⁾. Sis Çelik ve arkadaşlarının 18 yaş üstü bireylerle yaptığı başka bir

çalışmada da benzer olarak hemşirelik imaj algısının orta düzeyde olduğu görülmüştür (15). Çalışmamızda elde edilen sonuçlar literatürün aksine çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik imaj algısının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin hemşirelik imaj algısının yüksek olmasının sebeplerinin hemşirelik, odyoloji, beslenme-diyetetik ve fizyoterapi-rehabilitasyon bölümlerinin aynı kampüste yer alması, hemşirelik öğrencilerinin diğer sağlık bölümleri öğrencileriyle iç içe olması, bu bölümlerdeki öğrencilerin benzer hocalardan aldıkları derslerde bir araya gelmeleri ve bu sayede meslek tanımları ile ilgili yeterli ve doğru bilgiye sahip olma fırsatı bulmaları olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu hemşireliğin profesyonel, değerli ve saygı duyulması gereken bir meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Özpancar ve arkadaşlarının hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlendiği çalışmalarında öğrencilerin üçte ikisi "hemşirelik toplumda değer verilen bir meslektir" ifadesine, yine üçte ikisi "hemşirelik mesleği toplumda önemli bir statüye sahiptir" ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir ⁽²¹⁾. Mohamed ve El-Sayed'in (2013) 386 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin neredeyse tamamı diğer sağlık profesyonellerinin hemşirelik mesleğine saygı duyduklarını ifade etmişlerdir ⁽²²⁾. Doktor, hemşire, hasta ve hasta yakınları ile yürütülen bir başka çalışmada da katılımcıların neredeyse tamamı hemşireliğin asil bir meslek olduğunu belirtmişlerdir ⁽⁶⁾. Bir işin meslek sayılabilmesi için toplumun sağlığı ve insanlık için hayati olan hizmetleri sunması, araştırmalarla sürekli yenilenen bir bilgi birikimi olması, meslek üyelerinin eğitim düzeyine sahip olması, meslek üyelerinin bağımsız olması, mesleki etik kodlarının olması ve mesleki örgütünün olması gerekmektedir ⁽²³⁾. Hemşirelik mesleğinin tüm bu ölçütleri sağlaması profesyonelliği beraberinde getirmektedir. Profesyonel hemşirelik kimliği de hemşireliğin hem toplumsal imajının hem de meslek üyelerinin algıladığı meslek imajının daha iyi hale gelmesini sağlamaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu hemşireliğin kadınlara özgü bir meslek olduğu önermesine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Erzurum ilinde bir tanesi erişkin bireyler ve biri tıp, mühendislik, eczacılık, işletme, eğitim ve ziraat fakültelerinde eğitim gören 298 üniversite öğrencisi olmak üzere iki farklı örnekleme yapılan iki farklı çalışmada katılımcıların çoğunun erkek

hemşire düşüncesini onaylamadıkları, hemşireliğin kadın mesleği olması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir ^(24,25). Pakistan’da doktor, hemşire, hasta ve hasta yakınlarından alınan görüşlere göre erkek hemşirelerin hemşirelikte kolayca kabul edilmediği, hemşirelik mesleğinin kadın mesleği olarak algılandığı görülmektedir ⁽⁸⁾. Çalışmamızın sonucuyla benzerlik göstermeyen bu çalışmalarda elde edilen hemşirelik mesleğinin daha çok kadına atfedilmesi sonucunun, çalışmaların yapıldığı bölgelerin sosyodemografik yapısından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Toplumun eğitim seviyesinin artması, hemşirelik bölümlerinde okuyan ve mezun olan erkek öğrencilerin sayısının artması, erkek hemşireler ile ilgili olumlu görüşlerin yaygınlaşması ve bu çalışmanın yapıldığı yerdeki öğrencilerin sosyodemografik yapısının bahsedilen diğer çalışmalardaki örneklem gruplarının sosyodemografik yapısından farklı olması sebebiyle böyle bir sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin hemen hemen tamamı hemşirelik mesleğini yapan kişilerin en az lisans düzeyinde eğitim almaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Yine öğrencilerin neredeyse tamamı “Hemşirelerin eğitim düzeyinin bir önemi yok, asıl bilgi doktordadır” önermesine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan değişik çalışmalarda da hemşirelerin eğitimi nasıl olmalıdır sorusuna verilen cevaplar aynı olup çalışmamızdaki bu sonuca paralel olarak hemşirelerin en az lisans düzeyinde eğitime sahip olmaları gerektiğini düşündükleri görülmüştür ^(8,23,24,26). Hemşireliğin modern rolleri düşünüldüğünde hemşirelere bunun için gerekli olan tecrübe ve bilgiyi sağlayabilecek, bilgi gereksinimlerini karşılayabilecek en uygun eğitim lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimidir.

Toplum tarafından hemşireler çoğu zaman hastadan kan alan, ateş ölçen, enjeksiyon yapan ve tansiyon ölçen sağlık profesyonelleri olarak bilinmektedir ^(11,24,25). Örneğin Marcinowicz ve arkadaşlarının 900 tıp öğrenci ile yaptıkları bir çalışmada çalışmaya katılan tıp öğrencileri hemşirelerin en önemli işlevlerinin ilaç tedavisi, yaşamsal bulguların kaydedilmesi ve intravenöz tedavi uygulanması olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler; tedavi ve ilaçlar hakkında hastayı bilgilendirme, hasta ailesini destekleme gibi teorik bilgi gerektiren uygulamaların hemşirelerin majör değil, minör rolleri olduğunu ifade etmişlerdir ⁽²⁷⁾. Çalışmamızda ise “Hemşirelerin görevi sadece enjeksiyon ve tansiyon ölçmektir.” önermesine öğrencilerin büyük bir çoğunluğu

katılmamışlardır. Ayrıca öğrencilerin yarısından fazlası “Hemşirelik, teorik bilgiden çok el becerisine dayanan bir meslektir.” önermesine katılmayarak hemşirelik mesleğinin daha çok el becerisine dayanan bir meslek olduğu görüşüne katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Lisans ve lisansüstü eğitim mezunu hemşirelerin sayısının ve hastanelerdeki istihdam oranlarının artması ile bakım, eğitim, araştırma, yöneticilik, savunuculuk, rehabilitasyon, tedavi, kariyer geliştirme, özerk ve sorumluluk sahibi olma ve danışmanlık gibi hemşirelik rolleri günümüzde uygulamaya daha çok yansıtılabilmektedir. Bu sonucun, genç öğrenci grubunun gerek kendileri, gerekse yakınları sağlık hizmetlerinden faydalanırken hemşirelerin bakım, tedavi, eğitim, araştırma, hasta savunuculuğu ve rehabilitasyon gibi rollerini gözlemleyip, deneyimlemeleri nedeni ile olumlu yönde bir algı oluşturmuş olmaları ile açıklanabilir.

Öğrencilerin tamamına yakınının hemşirelerin çalışma koşullarının iyi olmadığını, fakat üçte biri kolay iş bulma imkanı sağlaması açısından tercih edildiğini belirtmiştir. Şirin ve arkadaşlarının (2008) hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşlerini incelemek için 164 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin yarıya yakını hemşirelik mesleğini seçmede en önemli etkenin kolay iş bulma imkanı olduğunu ifade etmişlerdir ⁽²⁸⁾. Kahraman ve arkadaşlarının çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiş olup hemşirelik öğrencileri hemşirelik mesleğini ekonomi ve istihdam açısından avantajlı bir meslek olarak görmektedirler. Hemşirelik bölümünden mezun olan öğrencilerin Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndan aldıkları düşük puanlarla bile atanabilmeleri, ülkemizde kamu sağlık kurumlarına senede en az iki defa hemşire istihdamının yapılması, özel ve devlet hastanelerindeki hemşire açığının olması ve buna bağlı olarak yoğun bir şekilde hemşire talebi olması sebebiyle hemşirelik mesleği ile ilgili kolay atama yapılabilen bir meslek algısı olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin büyük bir kısmı medyada hemşirelerin yanlış ve gerçekte uyumlu olmayan şekilde yansıtıldığını ifade etmiştir. Medyada dizi, film ve video klipler incelenerek hemşirelik imajının değerlendirildiği çeşitli çalışmalarda medyada olumsuz bir hemşire imajı oluşturulduğu görülmektedir. Hemşire olarak gösterilen oyuncuların büyük bir kısmının kadın olduğu, mesleki yönlerinden çok bedensel özelliklerinin ön planda tutulduğu, cinsel obje olarak yansıtıldığı bağımsız rolleri

olmayıp doktorun yardımcısı olan pasif bir sağlık elemanı olarak gösterildiği, sağlık kurumlarında geçen sahnelerde tüm hayati girişimlerin hekimler tarafından uygulandığı, hemşirelerin daha yetkisiz ve gereksiz sergilendiği görülmüştür. Ayrıca mesleki açıdan, görev, yetki, sorumlulukları ve rollerinin çağdaş hemşirelik rolleriyle uyumlu olmadığı ve bunların doğru olarak yansıtılmadığı görülmektedir⁽²⁹⁾. Gazetelerde yer alan haberler incelendiğinde mevcut haberlerin tamamına yakınının hemşireliğin bilimsel tarafından çok çoğunlukla olumsuz bireysel ilişkiler, intihar, malpraktis gibi mesleğe karşı kötü duygular uyandıran haberler oldukları tespit edilmiştir⁽³⁰⁾. Hemşirelik öğrencileri ve yetişkinlerle yapılan iki farklı çalışmada da katılımcıların büyük çoğunluğu medyada yansıtılan hemşire imajının gerçeklere uyumlu olmadığını belirtmişlerdir^(26,31). Öğrencilerin medyada yansıtılan hemşirelik imajının gerçeklerle örtüşmediği konusunda farkında olmaları önemli bir sonuçtur.

Çalışmamızdaki öğrencilerin neredeyse yarıya yakınının (%45,8) hemşirelerin doktorların yardımcısı olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Ayaz ve Yaman'ın (2017) hemşire, hekim, eczacı, diş hekimi, diyetisyen ve fizyoterapistlerden oluşan 370 sağlık profesyoneli ile yaptıkları çalışmada da sağlık profesyonellerinin çoğunluğunun (Hekimlerin %60'ı, eczacıların %68,6'sı, diş hekimlerinin %94,3'ü, diyetisyenlerin %73,7'si ve fizyoterapistlerin %76,9'u) "Hemşireler doktorun asistanıdır." ifadesinde hemfikir oldukları görülmüştür⁽¹⁾. Hekimler ve yetişkin bireylerle yapılan iki farklı çalışmada da benzer şekilde hemşirelerin hekimlerin yardımcısı olarak görüldüğü belirlenmiştir^(26,32). Bu durumun sebeplerinin iki meslek grubu arasındaki eğitim süresi farkı (hemşirelerin 4 yıl eğitim görürken hekimlerin 6 yıl eğitim görmeleri), hemşirelerin bazı mesleki rollerinde hekime bağımlı ya da yarı bağımlı olmaları, toplumdaki hekimliğin sağlık hizmetlerindeki en saygın meslek olduğu algısı, buna bağlı olarak hekimlere hemşirelerden daha çok saygı duyulması ve diğer bölümlere mensup öğrencilerin klinik uygulamaları sırasında bu durumu gözlemlenmelerinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma odyoloji, beslenme-diyetetik, fizyoterapi-rehabilitasyon öğrencilerinin hemşirelik mesleki imajının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Öğrencilerin yarıya yakınının hemşirelerin doktor yardımcısı olduğunu ifade etmeleri dışında

çalışmamıza katılan öğrencilerin algıladıkları hemşirelik imajının genel olarak iyi seviyede olduğu görülmüştür. Hemşirelerin doktorların yardımcısı olmadığı ve doktorlardan bağımsız bir meslek grubu olduğu konusunda özellikle medyada gösterilen hemşire profilini değiştirecek çalışmaların yapılması, hemşirelerin medyayı bilinçli kullanmaları, hemşireliğin bağımsız ve saygın bir meslek olduğunu topluma da göstermek için hemşirelerin klasik rollerinden sıyrılıp modern ve bağımsız rollerini sağlık hizmetlerine daha çok yansıtmaları ve hem eğitimleri sırasında hem de çalışma hayatlarında sağlık hizmetlerinde ekip çalışmaları içerisinde daha çok yer almalarının sağlanması gerekmektedir.

Yazar katkısı

Araştırma fikri ve tasarımı: ŞNB, BD, EC ve BVİ; veri toplama: ŞNB, BD, EC ve BVİ; sonuçların analizi ve yorumlanması: ŞNB, BD, EC ve BVİ; araştırma metnini hazırlama: ŞNB, BD, EC ve BVİ. Tüm yazarlar araştırma sonuçlarını gözden geçirdi ve araştırmanın son halini onayladı.

Etik kurul onayı

Bu araştırma için Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar no: 20/18.05.2018).

Finansal destek

Yazarlar araştırma için finansal bir destek almadıklarını beyan etmiştir.

Çıkar çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Author contribution

Research idea and design: ŞNB, BD, EC, and BVİ; data collection: ŞNB, BD, EC, and BVİ; analysis and interpretation of results: ŞNB, BD, EC, and BVİ; writing the article: ŞNB, BD, EC, and BVİ. All authors reviewed the results of the study and approved the final version of the study.

Ethical approval

Ethics committee approval was obtained from the Social and Human Sciences Ethics Committee of Ankara Yıldırım Beyazıt University (Decision no: 20/18.05.2018).

Funding

The authors declare that the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKÇA

1. Ayaz SA, Yaman Ş. Opinions of health care professionals regarding nursing profession. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017;20(1):1-7.
2. Gedük EA. Hemşirelik mesleğinin gelişen rolleri. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi* 2018;5(2):253-58.
3. Ardahan M. Hemşirelerin savunuculuk rolü. *CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2003;7(2):23-27.
4. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. Hemşirelik rolleri ve özerklik. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing* 2012;14(3):66-74.
5. Sarıtaş SÇ, Derin N, Sarıtaş S. Hemşirelik öğrencilerinde mesleki imaj algısının meslekte kalma niyeti üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2014;3(1):29-32.
6. Özata M, Aslan Ş. Hastanede çalışan hemşirelerin mesleki imaj algılamalarının araştırılması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 2010;10(19):251-68.
7. Çınar Ş, Demir Y. Toplumdaki hemşirelik imajı: bir ölçek geliştirme çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2009;12(2):24-33.
8. Gul, RB. The image of nursing from nurses' and non-nurses' perspective in Pakistan. *The Silent Voice* 2008;1(2):4-17.
9. Kızılıcak-Özkan Z, Ünver S, Avcıbaşı İM, Semerci R, Yıldız-Fındık Ü. Bir grup hemşirelik öğrencisinin mesleğe yönelik imaj algısı. *HEMAR-G* 2017;19(1):38-47.
10. Dinç S, Kaya Ö, Şimşek Z. Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Bilgi, Düşünce ve Beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007;10(1):8.
11. Eşer İ, Orkun N, Çetin P. Hemşirelik imajı ve 1950'li yıllarda bir seri ilan. *DEUHFED*. 2017;10(4):275-278.
12. Ardahan M, & Özsoy S. Türkiye'de hemşirelik araştırmalarındaki eğilimler: yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2015;4(4):516-34.
13. Yılmaz A, Yazgan EÖ, Dur B, Salman F, & Demir A. Türkiye'de Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin Yayın Olma Durumu: Bibliyometrik Çalışma (1977-2016). *Turkish Journal of Research & Development in Nursing* 2017;19(3):34-44.
14. Elibol E. Anadolu sağlık meslek lisesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin mesleğe yönelme, mesleki imaj ve beklenti ile gelecek planlarına ilişkin görüşleri. *İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. 2014.
15. Sis-Çelik A, Pasinlioğlu T, Kocabeyoğlu T, Çetin S. Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi* 2013;21(3):147-53.
16. Ingwu JA, Ohaeri BM, & Iroka OL. The professional image of nursing as perceived by nurses working in tertiary hospitals Enugu, Southeast Nigeria. *African Journal of Nursing and Midwifery* 2016;4(1):595-602.
17. Gunawan J, Aunguroch Y, Sukarna A, & Efendi F. The image of nursing as perceived by nurses: A phenomenological study. *Nursing and Midwifery Studies* 2018;7(4):180-5. [\[Crossref\]](#)
18. Valizadeh L, Zamanzadeh V, Fooladi MM, Azadi A, Negarandeh R, & Monadi M. The image of nursing, as perceived by Iranian male nurses. *Nursing & Health Sciences* 2014;16(3):307-13. [\[Crossref\]](#)
19. Gavranic D, Iveta V, & Sindik J. Perception of the nurse profession in general population. *Sestrinski Glasnik* 2015;20(2):115. [\[Crossref\]](#)
20. Emeghebo L. The image of nursing as perceived by nurses. *Nurse Education Today* 2012;32(6):e49-e53. [\[Crossref\]](#)
21. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *C. Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008;12(3):9-17.
22. Mohamed LK, El-Sayed KA. Junior undergraduates nurse students' images of nursing as a career choice. *J Am Sci* 2013;9(12):25-34.
23. Korkmaz F, Görgülü S. Meslekleşme ve ülkemizde hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2011;18(2):59-67.
24. Tan M, Yuncu S, Şentürk Ö, Yıldız Ö. Üniversite öğrencilerinin hemşireliğe bakış açıları. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007;10(1):22-9.
25. Tortumluoğlu G, Akyıl R, Karanlık A, Aldaç R, Turaneri E, Yılmaz A. Erzurum ilindeki bireylerin hemşireler ile ilgili görüş ve beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2005;8(1):10-9.
26. Altuğ Özsoy S. Toplumda hemşirelik imajının belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2000;16(2-3):1-19.
27. Marcinowicz L, Foley M, Zarzycka D, Chlabicz S, Windak A, Buczkowski K. Polish medical students' perceptions of the nursing profession: a cross-sectional study. *Scand J Caring Sc* 2009;23(3):438-445. [\[Crossref\]](#)
28. Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi*. 2008;83(1):69-75.
29. Yılmaz Gören Ş, & Şahinoğlu S. Türk sinemasında hemşire olgusunun incelenmesi. *DEUHFED* 2018;11(3):250-256.
30. Eyikara E, Eyüboğlu G, Baykara ZG. Hemşirelik mesleğinin gazetelere yansması: on beş yıllık değişim. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2019;22(1):41-8.
31. Ward C, Styles I, Bosco AM. Perceived status of nurses compared to other health care professionals. *Contemp Nurse* 2003;15(1-2):20-8. [\[Crossref\]](#)
32. Şahin N, Şirin A. Hekimlerin hemşirelik mesleğine bakış açılarının ve hemşirelik mesleğine ilişkin sorunların incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 1995;11(3):1-9.